

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تفسير

سورة قدر

صفایى حائرى، على ۱۳۳۰ - ۱۳۷۸

تفسير سورة قدر / على صفایى حائرى (عين - صاد)

قم: انتشارات ليلة القدر، ۱۳۸۷

۲۷ ص.

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیما.

سورة قدر. موضوع: تفاسیر (سورة قدر).

۵۰۰۰ ریال. ISB N978 - 964 - 7803 - 43 - 4

۱۳۸۷ ت ۷ ص / ۹۶۵ / ۰۳ / B P۱۰۳ / ۲۹۷ / ۱۸

۱۵۳۷۲۹۹

کتابخانه ملی ایران

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱ اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿۱﴾

۲ وَ مَا اَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿۲﴾

۳ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ اَلْفِ شَهْرٍ ﴿۳﴾

۴ تَنْزَلُ الْمَلٰٓئِكَةُ وَالرُّوْحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ ﴿۴﴾

۵ سَلَامٌ هِيَ حَتّٰى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿۵﴾

انتشارات ليلة القدر

تفسير سورة قدر

على صفایى حائرى (عين - صاد)

انتشارات ليلة القدر ۷۷۱۲۳۲۸ - ۰۲۵۱

چاپ دوم: تابستان ۱۳۸۸

چاپ: پاسدار اسلام

تیراژ: ۱۰۰۰۰ جلد

قیمت: ۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۷۸۰۳ - ۴۳ - ۴

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۷۴۶۱۰۲۲ / نمابر: ۷۷۱۷۳۷۸ - ۰۲۵۱

﴿کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر است﴾

حتى مطلع الفجر آیا غایت هی یا غایت سلام یا غایت تنزل الملائكة است؟ و این ترکیب طولانی تنزل الملائكة و الروح فيها باذن ربهم من كل أمر چه معنایی می دهد؟

سلام از جهت ترکیبی چه جایگاهی دارد؟

« ۳ »

چرا قرآن در شب قدر نازل شده؟

چرا شب قدر بهتر از هزار ماه است؟

چرا ملائکه در این شب نازل می شوند؟

چرا سلام است؟

و چرا تا مطلع فجر است؟

این‌ها سؤال‌هایی است در زمینه‌ی سوره‌ی قدر با وجود روایاتی که برای ألف شهر، حکومت بنی امیه را مطرح می‌کند که یک شب رسول بهتر از هزار ماه حکومت بنی امیه است.^(۱)

و با وجود روایاتی که فجر را، فجر ظهور مهدی می‌گیرد.^(۲)

و با وجود روایاتی که این سوره را بهترین حجت‌ها برای شیعه می‌شناسد، که ولی امر در هر دوره کسی است که ملائکه، امر را بر آنها می‌آورند.

در روایت هست؛ **خاصموا عدوكم بهذه السورة تفلجوا.**^(۳)

۱ - تفسیر برهان، سید هاشم بحرانی، روایات ۱۷، ۲۰، ۲۳، ۲۸، ۲۹.

۲ - همان، روایات ۲۱ و ۲۴.

۳ - همان، روایات دوم و هفتم.

« ۱ »

انزال: متعدی، نازل کردن دفعی و یکجا را می‌گویند.

قدر: ارزش، ظرفیت، اندازه‌گیری، توانایی.

تنزل: فعل لازم، نزول تدریجی، به تدریج نازل شدن، با من متعدی

شده و معنای نازل کردن را می‌دهد.

اذن: اجازه، علم.

أمر: فرمان، کار، عمل، گفته، شأن.

سلام: درود، پاکی از آفت و عیب.

من: برای متعدی کردن تنزل.

حتى: غایت و قید برای لیلۃ القدر، حتی مطلع الفجر.

« ۲ »

ترکیب لیلۃ القدر به جای یوم القدر چه باری دارد؟

من كل أمر، متعلق به چیست؟ و من چه معنایی دارد؟

«۴»

بر اساس کفر و شکر در شب قدر برای تو اندازه‌ای می‌گیرند و به تو نعمت‌ها و امکاناتی می‌دهند.

بر اساس کاری که تو در گذشته کرده‌ای، سرمایه‌ی آینده‌ات را تقدیر می‌کنند.

و در این شب تو باید برای این سرمایه و امکانات طرح بریزی و برنامه بگذاری؛ چون هر نوع حرکتی که همراه طرح نباشد گرفتار خرابکاری و کندکاری و دوباره کاری خواهد شد و از دست خواهد رفت.

هنگامی که تو برای برنامه ریزی آماده می‌شوی و برای طرح ریزی اقدام می‌کنی آن وقت احتیاج به راهنمایی داری که تو را در این مهم کمک کند و چراغ راه تو باشد. احتیاج به کتاب و دستورالعملی داری که تو را کمک کار باشد.

و باز احتیاج به نیروهایی داری که تو را کمک کنند و پیش ببرند و احتیاج به سرپرستی و ولایتی داری که متمم تمام نعمت‌ها و امکانات تو باشد، که وجود مهندس بیدار و ولایت یک مدیر آگاه متمم تمام نعمت‌ها و ارزش‌های موجود در یک کارخانه است.

این نیروها بر این مقام ولایت، در این شب قدر نازل می‌شوند ... همانطور که قرآن در این شب نازل شده، همانطور که نعمت‌ها در این شب نازل شده‌اند و اندازه‌گیری و تقدیر گردیده‌اند ... پس تو هم در این شب می‌توانی طرح بریزی و برای سرمایه‌های خودت، برنامه بگذاری، تا در

این شب برای تو همه چیز فراهم شود:

۱- نعمت‌ها و اندازه‌ها

۲- کتاب و راهنما

۳- نیروهای نازل بر مقام ولایت

۴- طرح ریزی و تقدیر تو.

و این است که بیدار ماندن و طرح ریختن در این شب توصیه شده و بهترین کار در این شب گفت‌وگوی علم و رسیدن به آگاهی و بینشی است که بتواند در این طرح و تصمیم کمک کار باشد. کسی که از این تقدیر و برنامه ریزی محروم مانده باشد، از سرمایه‌هایی که برای او می‌گذارند و از فرشته‌هایی که نازل می‌شوند بی‌بهره خواهد ماند و به خسارت خواهد رسید.

با این توضیح می‌یابیم که چرا قرآن در شب قدر نازل شد. چرا کتاب راهنما و هدایت، در شب تقدیر سرمایه‌ها و نعمت‌ها نازل شد، هنگامی که به تو سرمایه می‌دهند و در همان هنگام هم کتاب و دستور سرمایه گذاری تو و روش برنامه ریزی و طرح و تقدیر تو را فرستاده‌اند.

این کتاب باید در شب قدر نازل شود. قدر خدا، که سرمایه‌ها می‌دهد و قدر تو، که سرمایه‌ها را به کار می‌اندازد.

و نکته این است که **لیلة القدر** می‌گویند نه یوم القدر. در دل تاریکی‌ها و در بطن حادثه‌ها است که تو باید طرح فردا را بریزی و در طلوع فجر،

همراه فرشته‌های نازل شب قدم برداری. اشتباه ما این است که در شبمان کاری نمی‌کنیم و در شکم گرفتاری‌ها و ظلمت‌ها، یا تسلیم تاریکی می‌شویم و یا مرثیه خوان ظلمت. و این فاجعه را در طلوع فجر می‌فهمیم که هیچ کاری نکرده‌ایم و هیچ طرحی نریخته‌ایم. و تا دست به کار شویم و طرحی بریزیم، هزار مانع بر سر راهمان می‌گذارند و هزار درگیری برآید می‌کنند و تا بخواهیم حرکت کنیم به غروب رسیده‌ایم و دوباره گرفتار شب شده‌ایم.

این است که در شب طرح می‌ریزند و این است که شب را، قدر می‌دانند، شب را. و این است که یک شب طرح، یک شب قدر، از هزار ماه بی‌تقدیر بهتر است.

و ما ادريک ما ليله القدر؛ چه می‌دانی که این شب قدر، چیست.

ليلة القدر خير من الف شهر؛ یک شب از هزار ماه، از یک عمر بدون برنامه بهتر است.

فاجعه این است که ما بیش از طرح بر روی مصالح کار می‌کنیم و بیش از برنامه بر روی تشکیلات تأکید می‌نماییم و در نتیجه با وجود مصالح عالی بنایی نداریم و سقفی نزده‌ایم. آنها که نقشه ندارند، کارشان در جای خودش نمی‌نشیند و این است که باید خرابش کنند و دوباره بسازند و این است که بدون طرح، بدون قدر و اندازه‌گیری، هر عملی به خرابکاری و کند کاری و دوباره کاری مبتلا خواهد شد.

کسی که در شب نقشه نکشیده و روز دست به کار شده، یک عمر، هزار ماهش (۸۳ سال) بر باد رفته و تمام کوشش‌هایش بی‌نتیجه است و یا

نتیجه‌ی آن عائد نقشه دارهایی است که او را در طرح خود گذاشته‌اند؛ چون این پیداست، کسی که طرح ندارد، کسی که نقشه ندارد، مهره‌ی نقشه دارها خواهد شد.

ما در سطح زندگی خودمان و در سطح جامعه و تاریخمان شاهد این اصل بوده‌ایم. حرکت مقدس سید جمال‌ها بهره‌اش شد تجزیه‌ی عثمانی و مشروطیت ایران و هر دو، سرش از شکم بریتانیا در آمد.

و باز مبارزه‌ی مصدق نتیجه‌اش شد میراث خواری آمریکا... با دست مهره‌ای که نقشه نداشت، نقشه‌ی دشمنانی که طرحشان را از پیش ریخته بودند، عملی شد. آمریکا رقیب‌هایی داشت؛ بریتانیا، روسیه، روحانیت و ملت. با مبارزه‌ی منفی و قدرت ملی، بریتانیا کنار رفت و توده‌ای‌ها قدرت یافتند. با روحانیت توده‌ای‌ها ضربه خوردند و جای پای آمریکا باز شد تا سال ۴۰ که طرح اقتصاد ارشادی و لوایح شش گانه جایگزین روحانیت شد و جلوگیری روسیه و کمونیست‌ها. پس می‌بینی که چگونه نقشه دارها، از دشمنان خود بهره می‌گیرند و بی‌نقشه‌ها، از دوستان خویش محروم می‌شوند.

مسأله همین است که تو باید در شب تاریک خفقان و فشار، طرح و نقشه‌ات را بریزی، که در این موقعیت، فرصت طرح ریزی هست و آنگاه که مهره‌هایت را تهیّه کردی و آنها را در کادر دشمن جای دادی می‌توانی حرکتت را شروع کنی و دشمن را از درون پوک کنی و جایش را بگیری و مسلط شوی، در حالی که برای هر چاله‌ای از پیش منارش را تهیّه کرده‌ای و برای پست‌ها، آدم‌ها را در دست داری.

آخر مهم این نیست که یک ملت را در دشت ولو کنی؛ چون کسی که پست‌ها و موضع‌ها را در دست دارد، این ملت را می‌رماند و یا اسیر می‌کند. حزب بعث عراق را ببین. حکومت سابق شاه را در نظر بگیر. تسلط صهیونیست‌ها را بررسی کن، می‌بینی در تمامی اینها، پست‌ها را و موضع‌ها را با طرحی کلی تصاحب کرده‌اند و دشمن را از درون شکست داده‌اند. **قلعه‌های بلند را سرداران فاتح از درون فتح کرده‌اند.**

کسانی که مهره‌هاشان پست‌ها را نگرفته‌اند، بر فرض تکیه بر قانون اساسی و شوراها و مجلس شورایی هم داشته باشند، به تدریج زمین می‌خورند؛ چون این سه عامل، کارایی و اثرش مشروط به وجود مهره‌هایی است که پشتوانه‌ی اجرایش باشند.

در جایی دیگر توضیح داده‌ام که کنترل حکومت‌ها از دو راه امکان دارد؛ از داخل حکومت و با عصمت رهبر و از خارج و نظارت توده.

و نظارت توده یا به وسیله‌ی قانون اساسی و یا شوراها و یا مجلس‌هاست و یا گذشته از اینها از طریق مهره‌هایی است که در تمام کادرها وارد کرده‌اند و از طریق نظارتی است که بر پست‌ها داشته‌اند. مادام که این پست‌ها در دست نیاید، بر فرض تمامی سطح را هم تور بگیریم، تو محکوم کسانی هستی که از قلعه‌های مسلط می‌توانند تو را زیر رگبار بگیرند و می‌توانند تو را همچون کشتزاری با داس درو کنند.

می‌بینی که چند نفر یهودی هنگامی که پست‌ها را در نظر گرفتند، توانستند حتی قدرت آمریکا را به دنبال خود بکشند. و شاید این برداشت

هدیه‌ی بزرگ اقلیت بودن و در تنگنا افتادن باشد؛ چون در تنگنا و تاریکی است که طرح‌ها ریخته می‌شوند و نقشه‌ها شکل می‌گیرند. و این است که این طرح یک شبه بر حرکت هزار ماهه ترجیح دارد، که این حرکت بدون این طرح جز خرابکاری و کندکاری و دوباره کاری، نتیجه‌ای نخواهد داشت.

لیلة القدر خیر من الف شهر؛ یک شب تقدیر از هزار ماه بی‌تقدیر بهتر است، چرا؟ چون آنها که طرح ندارند و نقشه ندارند، مهره‌ی نقشه دارها هستند؛ چون ساختمانی که نقشه ندارد و عمله‌هایش از صبح تا شب کار می‌کنند و بی‌حساب خراب می‌کنند و بی‌حساب می‌سازند، عاقبت توالش در میان آشپزخانه سبز می‌شود و در حیاطش در وسط سقفش می‌نشیند و دوباره کاری و خراب کاری خواهد داشت و اگر این هر دو را نداشته باشد کند کاری خواهد داشت؛ چون حیرت در عمل مانع حرکت سریع تو است. تو نمی‌دانی باید کجا را بسازی و کجا را خراب کنی. و همین حیرت اگر کارت را خراب نکند، کند و آرام می‌کند.

این است که عمل طرح می‌خواهد. در طرح است که عمل ارزش می‌یابد؛ چون ارزش عمل وابسته به خود عمل نیست، وابسته به محرک و به هدف و به بینشی است که از رابطه‌های یک عمل داری.

این است که یک عمل از چند نفر، ارزش برابر ندارد و در یک سطح نیست؛ چون محرک‌هاشان فرق دارد. یکی یک تومان می‌دهد به خاطر این که ده تومان بگیرد. و یکی یک تومان می‌دهد تا آرامش وجدان بیابد و

یکی یک تومان می‌دهد تا درس انفاق بدهد و آدم بسازد. و یکی با یک تومانش یار تربیت می‌کند و همراه می‌سازد. آیا اینها برابر هستند؟

کسانی که با عواطف، با هوس‌ها، با دهان مردم، با شیطنت و سیاست انفاق می‌کنند، با کسانی که محرکشان تکلیف‌شان است، در یک عمل برابر نیستند.

همین طور کسانی که غایت و جهت و هدف عملشان تربیت همراه و درس انفاق و سازندگی و ایجاد وحدت و یگانگی است با کسانی که غایت و جهت و هدفشان آرامش وجدان و یا ایجاد اعتبار اجتماعی و یا پیروزی در انتخابات و یا رسیدن به آب و علف دنیا است مساوی نیستند.

همین طور آنها که رابطه‌ی اعمالشان را در نظر دارند، با آنها که فقط یک بند را می‌بینند، برابر نیستند. این پیدا است که یک عمل بی‌نهایت رابطه دارد، در نتیجه کسی که تمام این آثار را در نظر دارد با کسی که بعضی از آن را می‌شناسد بهره‌اش و طرز عملش برابر نیست. اگر می‌شنوی که **ضربه علی يوم الخندق أفضل من عبادة الثقلين**؛^(۱) یک حرکت علی از تمامی عبادات جن و انس بهتر است، به همین خاطر است که علی در یک ضربه‌اش تمامی این رابطه‌های نامحدود را در نظر دارد و در یک حرکتش عبادت جن و انس را می‌خواهد و این است که این ضربه، ارزش و فضیلتش به این حد می‌رسد که محرک و غایت و بینش به رابطه‌ها، در ارزش عمل نقش دارند و به آن ضریب می‌دهند. همانطور که

۱ - اقبال الاعمال، سید بن طاووس، ج ۲، ص ۲۴۵.

این سه عامل در شکل عمل و کیفیت عمل هم اثر می‌گذارد. تو که می‌دانی با یک لیوان آب چقدر انس، چقدر درس، چقدر پیوند و وحدت، چقدر قدرت، چقدر پیروزی نهفته است، ناچار در همین یک عمل، حالت و شکل کارت متفاوت می‌شود، که در این عمل بذری دارد و از این بذری محصول و برداشتی می‌خواهد.

سفره‌ای که به خاطر بازی‌ها و هوس‌ها و تظاهرها پهن می‌شود، در شکل و کیفیت با سفره‌ای که به خاطر تکلیف و تربیت و درس پهن می‌شود، یکسان نیست و این چهار عامل:

محرک

غایت

بینش به رابطه‌های عمل

و شکل عمل، در ارزش و قدر عمل مؤثر هستند و این عوامل در طرح منظور می‌شوند؛ این است که عمل طرح می‌خواهد و نقشه می‌خواهد، قدر و اندازه‌گیری می‌خواهد. و این طرح و نقشه را چگونه باید بدست آورد؟

تو که یک قطعه زمین، دو کیلو گوشت، یک مقدار پارچه داری، بدون طرح و نقشه دست به کار نمی‌شوی، پس چه شده که در سرزمین عمرت بدون تقدیر، دست به کار شده‌ای و در هر رشته و شغلی خودت را گرو گذاشته‌ای.

آنها که می‌خواهند در سرزمین عمر خویش بنایی را بالا ببرند و چیزی بسازند و کاری بکنند و ارزش بیافرینند، ناچارند که طرحی بریزند و برای

این طرح ریزی چه باید بکنند؟ و از کجا باید شروع کنند؟

دوستی می‌گفت من در دفتر ساختمانی در محل کارم نشسته بودم. پس از مدت‌ها کساد، یک مشتری از راه رسید، خیلی ناشی و ولو. ننشسته، پولش را درآورد و گفت من یک نقشه می‌خواهم...

خوشحال شدم و ژست گرفتم و پشت میز جابجا شدم، گفتم خوب. و قلم را برداشتم که چه نقشه‌ای...

گفت: آقا نقشه، نقشه.

گفتم می‌دانم، ولی نقشه برای چه؟

مرد بلند شد و نزدیک آمد و دستش را تو صورتم آورد که آقا نقشه،

نقشه می‌خواهم، نقشه.

مسئله همین است که نقشه‌ی کلی وجود ندارد. نقشه با هدف شروع می‌شود و با هدف شکل می‌گیرد. بر اساس هدف، راه‌ها و نیازها و مرحله‌ها و مسائل هر مرحله را در نظر می‌گیرند و طرح می‌ریزند.

کسی که می‌خواهد آپارتمان بسازد با کسی که می‌خواهد مرغداری درست کند، از همین جا جدا می‌شوند. با هدف، طرح شکل می‌گیرد و در طرح، عمل معنا می‌دهد و ارزش پیدا می‌کند. و در طرح و با طرح می‌توان از هیچ بهره‌گرفت و از کم، زیاد برداشت کرد و به کوثر رسید، که کوثر کثیر الخیر است، نه کثیر النعمه.

با قدر است که به خیر می‌رسی، که لیلة القدر خیر من الف شهر تنزل الملائكة و الروح فیها باذن ربهم من کل امر.

بهتر بودن این شب از اینجا مایه می‌گیرد که با قدر خراب کاری نیست

و کند کاری نیست و باز از اینجا مایه می‌گیرد که در این شب، کتاب، نیروهای نازل و ولایت، همراه قدر تو و طرح تو هستند، در نتیجه کاری که در شب قدر و اندازه‌گیری تو شروع می‌شود، به سلام می‌رسد، که سلام جدایی از هر عیب و آفت است، که سلام رحمت و درود و برکت است.

در این شب که تا قیامت ادامه دارد، ملائکه و روح به تدریج بر ولی امر، هر امری را نازل می‌کنند. اولی الامر، صاحبان کارها و دستورها و شؤناتی هستند که در شب قدر به آنها می‌رسد و طرح سال آنها را می‌ریزد. و این است که هر کاری بدون ولایت و سرپرستی آنها، کاری معلق و در هوا و بدون طرح است. با این امر و با این قدر و اندازه‌ها هماهنگ نیست. و همین است که در روایات آمده، هر کاری بدون ولایت، بی‌بهره است. اگر کسی تمام شیش ایستاده باشد و تمام روزش روزه باشد و تمام سالش در حج باشد و تمام مالش در راه و این کارها با امر ولی و با طرح او همراه نشود و با ولایت و سرپرستی او انجام نگیرد، نتیجه ندارد و حتی خطرناک است، که کارهای توان‌کش عمل‌ها مادام که در نقشه و طرح انجام نگیرد، جز خرابکاری نیست.

همان طور که بارها گفته شده، ولایت و سرپرستی یک معمار و یک مهندس آگاه، متمم تمام نعمت‌های موجود و امکانات عظیمی است که در طرح جان می‌گیرند و با نقشه پیاده می‌شوند. و همین است که در روز ولایت، در روز غدیر، قرآن گوشزد می‌کند: **أَلْیَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِیْنَكُمْ وَأَتَمَّمْتُ عَلَیْكُمْ نِعْمَتِی**،^(۱) **أَلْیَوْمَ أَكْمَلْتُ وَأَتَمَّمْتُ...**

تنزل الملائكة و الروح فيها باذن ربهم من كل أمر.^(۱) آهنگ کشدار و طولانی آیه با ادامه و استمرار شب قدر تا قیامت هماهنگ است و از یک کار کشیده و طولانی خبر می‌دهد. کاری که با فعل مضارع و همراه نزول فرشته‌ها و روح که - بزرگتر حتی از جبرئیل است^(۲) - و با اذن و اجازه و امر خدای آنها در این شب، شکل می‌گیرد.

سلام... لیلۃ القدر سلام.

این قدر و اندازه‌ی خدا و این قدر و تقدیر تو و این امر و برنامه‌ی ولی و این کتاب و طرح و تقدیر، هنگامی که با هم هماهنگ شوند، به چه می‌انجامند، جز سلام... و این است که شب تقدیرهای خدای و تو و ولایت، شب سلام و امن است، شب پاکسازی از هر عیب و آفت است. اگر تو نعمت‌های خدا را با طرح ولایت و کتاب خدا هماهنگ کنی و با موضوعات جاری و گرفتاری‌ها و نیازهای موجود تطبیق بدهی، توانسته‌ای در این شب قدر به سلام برسی و از خرابکاری و دوباره کاری و کندکاری نجات یابی.

عظمت شب قدر به همین خاطر است که تمامی اینها با هم جمع

۱ - تنزل نزول تدریجی است که همراه من معنای نازل کردن را می‌دهد، نه نازل شدن را. و امرگرچه به معنای فرمان و عمل و شأن آمده ولی به معنای شأن و عمل خواهد بود، چون: کلمه‌ی اذن ما را از معنای فرمان بی‌نیاز می‌کند در نتیجه معنای آیه می‌شود؛ در این شب به تدریج ملائکه و روح با اذن و اجازه‌ی خدای خویش هر کاری و برنامه‌ای را نازل می‌کنند و فرود می‌آورند. و این نزول و فرود مقصدی دارد که جایگاه ولایت است. و این است که تا قیامت ولی امری خواهد بود که ملائکه بر او نازل می‌شوند و بر او برنامه‌ها و کارها را نازل می‌کنند و این استمرار با شکل طولانی آیه هماهنگ است.

شده‌اند و فقط انتظار تقدیر و تدبیر تو را دارند که با قدر نعمت و با قدر ولایت که متمم نعمت‌هاست و با قدر کتاب که در این شب جمع‌اند، تنها می‌ماند قدر تو و بیدار باش تو و طرح ریزی تو که باید با توجه به نیازها و کمبودها و ضرورت‌های جاری و آن قدرها هماهنگ باشد؛ چون همان طور که گذشت طرح بر اساس هدف است و هدف تو بر اساس هوس نمی‌ماند که باید با توجه به دو اصل:

۱ - قدر و امکانات تو،

۲ - نیازها و ضرورت‌ها و شرایط جامعه‌ی تو، شکل بگیرد.

وقتی می‌خواهی برای زمینت نقشه بریزی باید هدف را در نظر بگیری و این هدف هوس نیست، که من دلم می‌خواهد اینجا منار بسازم. باید هدف تو با امکانات زمین و شرایط آن و با نیازها و ضرورت‌های موجود در جامعه‌ی تو هماهنگ باشد.

در زمین سست و در جامعه‌ی گرسنه آپارتمان نمی‌سازند، که مرغداری مناسب‌تر است؛ چون با سستی زمین و نیاز جامعه، با قدر و اندازه‌ی زمین و ضرورت‌های جاری هماهنگ است... پس در نظر گرفتن این قدر و امکان و ایجاد آن طرح و تقدیر و هماهنگ شدن با ولایت معمار و دستور او، به عهده‌ی توست و این قدر توست که میان قدر خدا، نعمت‌ها و سرمایه‌ها و قدر ولایت که ملائکه و روح می‌آورند، با توجه به کتاب نازل، رابطه برقرار می‌کند و نیازهای جاری را تأمین می‌سازد.

هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ

نکته همین است که در شب طرح می‌ریزند تا در طلوع فجر، همراه فرشته‌های نازل شب، دست به کار شوند. **لیلة القدر** تا طلوع فجر است، نه تا یک عمر. شب طرح و تقدیر هزار ماه نیست، برابر با هزار ماه است. تو نمی‌توانی یک عمر نقشه بکشی که فرزندان آن را پیاده کنند. تو باید در سخت‌ترین شرایط، در شکم حادثه‌ها و در شب تاریک، قدر و طرحت را بریزی تا در طلوع فجر کار کنی و برنامه‌ها را پیاده کنی، وگرنه کسی که می‌خواهد تازه پس از فجر کاری را شروع کند و طرحی را بریزد، دیگر به کارش نمی‌رسد، که غروب از راه می‌رسد و زمستان بر سر تو می‌افتد، در حالی که در بهار و در روز، کاری نکرده‌ای و توشه‌ای برنداشته‌ای.

ما در شرایط خاص خودمان شاهد این نکته هستیم. آنها که در بیست و پنج سال خفقان و یا در پنجاه سال حکومت دشمن، طرحی نریختند و نقشه‌ای نداشتند و فقط کار می‌کردند، بهره‌ی کارشان نصیب بیگانه شد. و آنها که مهره‌ها را نساختند و فقط پس از پیروزی به این فکر افتادند، گرفتار رنج‌ها و خرابکاری‌ها شدند. اینها تازه ساختمان را خراب کرده‌اند و می‌خواهند دنبال بتا و مدیر و عمله و کارگر بروند و دنبال طراح و برنامه‌ریز بروند و این پیدا است که دیگران هم بی‌کار نیستند و سهم انقلابی می‌خواهند و تا تو بخواهی دست به کار شوی آنها مهره‌هایشان را در تمام کادر تو داخل کرده‌اند و حتی تو مجبوری که خودت آنها را داخل کنی و مونتاژ آنها را به کار بیندازی و این آنها هستند که می‌توانند تصمیم بگیرند که هم فارغند و هم بر سر پست. آنها می‌توانند دست به کار شوند

و تو نمی‌توانی جز در بدری و دوندگی و رفوکاری، به برنامه‌ای بررسی... و فاجعه این است که مدیرها عمله می‌شوند و عمله‌ها پست‌ها را به دست می‌گیرند و زیر پایت را می‌رویند. و چه می‌توانی کرد جز سازش. و چه خواهی داشت جز رفوکاری و درگیری‌ها را زیر سبیل گذاشتن. سلامی نیست، که طرحی نبوده و در شب کاری انجام نشده، فقط در شب مرثیه خوان ظلمت بوده‌ای و مدیحه سرای نور، نه دست به کار نقشه‌ها و طرح‌ها و نه در صدد ساختن مهره‌ها.

فهرست محصولات فرهنگی انتشارات لیلة القدر آثار مکتوب استاد علی صفایی حائری

روش‌ها:

۱. مسئولیت و سازندگی: روش تربیتی اسلام.
۲. انسان در دو فصل: روش تربیت اسلامی در دوره قبل و بعد از بلوغ.
۳. روش برداشت از قرآن: روش تفسیر قرآن.
۴. روش نقد (جلد اول): روش نقد هدف‌ها و مکتب‌ها.
۵. روش نقد (جلد دوم): روش نقد مکتب‌ها: آزادی.
۶. روش نقد (جلد سوم): روش نقد مکتب‌ها: آگاهی و عرفان.
۷. روش نقد (جلد چهارم): روش نقد مکتب‌ها: آرمان تکامل، مارکسیسم.
۸. روش نقد (جلد پنجم): روش نقد مکتب‌ها: آرمان تکامل، اگزیستانسیالیسم.
۹. روش برداشت از نهج البلاغه: ضرورت آشنایی با نهج البلاغه، روش برداشت از سنت.
۱۰. تربیت کودک: نقش معلم، روش تربیت، عوامل تربیت.
۱۱. خط انتقال معارف: روش تبلیغ و انتقال معارف بین نسل‌ها.

اعتقادی کلامی:

۱۲. نامه‌های بلوغ: پنج نامه تربیتی، عرفانی، اخلاقی با توجه به بحران‌های انتخاب و معیارها.
۱۳. حرکت: ضرورت و جهت حرکت با توجه به شناخت انسان و قدر و اندازه و نیازهایش.
۱۴. اندیشه من: تحلیل و بررسی سه مذهب عاطفی، سنتی و اصیل.
۱۵. حیات برتر: معاد از منظر قرآن.
۱۶. نقدی بر هرمنوتیک: نقدی بر کتاب‌های (فلسفه دین) نوشته هاسپرز و (خدا در فلسفه) ترجمه خرماشاهی و (کتاب و سنت) نوشته مجتهد شبستری.
۱۷. از وحدت تا جدایی: درآمدی بر نقد آرا و اندیشه‌های دکتر عبدالکریم سروش.

دیداری تازه با قرآن:

۱۸. رشد: تحلیلی از رشد و خسر انسان‌ها (نگرشی بر سوره عصر).
۱۹. صراط: سیر و سلوک، راه‌ها و... (نگرشی بر سوره حمد).

تفسیر قرآن:

۲۰. تطهیر با جاری قرآن (جلد اول): تفسیر سوره‌های فلق، ناس، توحید، تبت و...
۲۱. تطهیر با جاری قرآن (جلد دوم): تفسیر سوره بقره.
۲۲. تطهیر با جاری قرآن (جلد سوم): تفسیر سوره‌های مدثر، قدر، علق و...
۲۳. تفسیر سوره قدر: شناخت قدر آدمی، طرح و برنامه‌ریزی با توجه به نعمت‌ها و...
۲۴. تفسیر سوره توحید: طرح و تنظیم و تحلیل سؤال در رابطه با شناخت خدا، بررسی راه‌های قرآن و راه‌های دیگر.
۲۵. تفسیر سوره کوثر: نسبت موقعیت و موضع‌گیری، موفقیت و پیروزی.

امامت و ولایت:

۲۶. غدیر: تبیین و تحلیل ولایت و ضرورت و هدف آن و گام‌های رسول (ص).
۲۷. تو می‌آیی: حقیقت، ریشه‌ها، ادب و اثر انتظار، جایگاه امامت و ضرورت امام و...

نهج البلاغه:

۲۸. حکمت: توضیح کلام علی (ع) در شناخت قدر انسان (خطبه ۱۶ نهج البلاغه).
۲۹. روزگار ستمگر: شرح خطبه ۳۲ نهج البلاغه.

عاشورا:

۳۰. عاشورا: بررسی تحلیل‌های مختلف در زمینه حرکت امام حسین (ع).
۳۱. وارثان عاشورا: اضطرار به حجت، حق و شبهه، احیای امر، وارثان عاشورا و...
۳۲. چهل حدیث از امام حسین (ع): ترجمه و تفسیر چهل حدیث از اباعبدالله (ع).
۳۳. مروی بر زیارت عاشورا: بررسی ارتباط فرازهای زیارت عاشورا.
۳۴. ذکر مصیبت ثارالله: جایگاه مصیبت و بیان مصائب امام حسین (ع).

اجتماعی:

۳۵. بررسی: بررسی آزادی، انقلاب، برده‌داری و...

۳۶. نگاهی به تاریخ معاصر ایران: نقد موفقیت و عدم موفقیت دولت‌ها در ایران از قاجار تا پهلوی.

۳۷. پاسخ به پیام نهضت آزادی: نقد و بررسی موازین نهضت آزادی.

۳۸. روابط متکامل زن و مرد: مباحث ازدواج، تساوی زن و مرد، حجاب و آزادی.

حکومت دینی:

۳۹. از معرفت دینی تا حکومت دینی: سیر تشکیل حکومت دینی از خودآگاهی تا عبودیت تا جامعه و حکومت دینی.

۴۰. مشکلات حکومت دینی: در فرض انحراف و بدعت و در فرض حکومت معصوم (ع).

۴۱. اهداف حکومت دینی: بررسی اهداف حکومت‌های دینی و غیر دینی.

درس‌هایی از انقلاب:

۴۲. دفتر اول: انتظار: بینش بنیادی، راه انبیا، انتظار، مدیریت و تشکل.

۴۳. دفتر دوم: تقیه: مفهوم، اهداف، ابعاد، آثار، فقه، موارد، احکام.

۴۴. دفتر سوم: قیام: مفهوم، فضیلت، آثار، انواع، مبانی، اهداف، موانع.

اخلاق و سلوک:

۴۵. نظام اخلاقی اسلام: جایگاه نظام اخلاقی اسلام و تفاوت آن با نظام‌های اخلاقی دیگر.

۴۶. اخبات: آنچه انسان را به رحمت حق واصل می‌کند.

۴۷. فوز سالک: مبانی و مراحل و اهداف سلوک.

مسائل اسلامی:

۴۸. حقیقت حج: تحلیلی از مناسک حج.

۴۹. فقر و انفاق: دیدگاه اسلام نسبت به فقر و انفاق.

دعا:

۵۰. بشنو از نی: مروری بر دعای ابوحمزه ثمالی.

۵۱. روزهای فاطمه (س): شرح خطبه فدک حضرت زهرا (س) در مسجد مدینه.

۵۲. دعاهای روزانه حضرت زهرا (س): شرح دعاهای روزانه حضرت زهرا (س).

حوزه:

۵۳. استاد و درس (صرف و نحو): روش تدریس حوزوی.

۵۴. استاد و درس (ادبیات، هنر، نقد): جریان هنر در هنرمند و تاریخ، نظریه‌ها و...

۵۵. درآمدی بر علم اصول: به ضمیمه جایگاه فقه و شئون فقیه.

۵۶. روحانیت و حوزه: رکود فقه، مشکلات و راهکارها.

هنر و ادبیات:

۵۷. ذهنیت و زاویه دید: در نقد و نقد ادبیات داستانی: نقد رمان‌های سووشون،

کلیدر، رازهای سرزمین من و...

۵۸. با او نگاه فریاد می‌کردیم: مجموعه اشعار: و با او با نگاه فریاد می‌کردیم،

آرامش، تابوت و...

یادها و خاطره‌ها:

۵۹. یادنامه: زندگی نامه، وصیت نامه و فهرست توصیفی آثار مرحوم صفایی.

۶۰. آیه‌های سبز: داستان‌های تربیتی برگرفته از کتاب‌های استاد.

نرم افزارهای صوتی

۱. شناخت: روش شناخت هستی و انسان و روش نقد شناخت‌ها.
۲. حرکت: ضرورت و جهت حرکت با توجه به شناخت انسان و قدر و اندازه و نیازهایش.
۳. تعلیم و تربیت: سرمایه‌های انسان، تربیت انسان قبل و بعد از بلوغ، تولد و تولید...
۴. سیر و سلوک: فوز سالک، اخبات، عرفان.
۵. رشد و انحطاط: عوامل رشد و انحطاط و رکود و درمان آن در انسان.
۶. قرآن: روش برداشت از قرآن، تفسیر سوره‌های زمر، توحید و کوثر و...
۷. نهج البلاغه و روایات: شرح خطبه‌های امام علی (ع)، کیفیت مطرح کردن احادیث و...
۸. دعا و مناجات: شرح و تفسیر دعا‌های عرفه، کمیل، ابوحمره ثمالی، خمسة عشر و...
۹. تاریخ: روش تحقیق در تاریخ، فلسفه تاریخ، تاریخ اسلام و...
۱۰. مدیریت و سازماندهی: سازماندهی و تشکل و مدیریت اسلامی.
۱۱. اصول حاکم بر حرکت اباعبدالله (ع): روزگار ستمگر و زمانه ناسپاس و اصناف مردم (شرح خطبه ۳۲)، محرم و رمضان ۷۴ ه.ش.
۱۲. امام حسین (ع) و عاشورا: همراه با حسین (ع)، تصویری از شب عاشورا، زیارت عاشورا.
۱۳. ذکر مصیبت حسین (ع): روضه‌های شب‌های محرم.
۱۴. اضطرار به حجت: انتظار از حجت، انتظار برای حجت، بلا و تمحیص و... (محرم و رمضان ۱۳۷۳ ه.ش).
۱۵. احیای امر: ضرورت، مبانی، عوامل و آثار زنده کردن امر اهل بیت (محرم و رمضان ۱۳۷۷ ه.ش).
۱۶. ولایت و امامت: امامت، محبت ائمه اطهار، ولایت فقیه و...
۱۷. حکومت دینی: بررسی مبانی، طرح‌ها و شبهات حکومت دینی، آسیب‌شناسی و درمان (محرم و رمضان ۱۳۷۵ ه.ش).

۱۸. اهداف حکومت دینی: به انضمام بحث تبلیغ و خط انتقال معارف (محرم و رمضان ۱۳۷۶ ه.ش).

۱۹. مشکلات حکومت دینی: بررسی مشکلات حکومت دینی در فرض انحراف‌ها و شرح دعا‌های روزانه حضرت زهرا (س) و خطبه فدک، بیانات اباعبدالله (ع) از مدینه تا کربلا. (محرم ۱۳۸۷ ه.ش).

۲۰. نقد و بررسی: حجاب، فقر، انفاق، فرهنگ، مالکیت.

۲۱. درس و بحث: صرف، منطق، اصول، و...

نرم افزارهای تصویری

۱. مبانی تفسیر: بررسی روش ترجمه، تفسیر، تأویل قرآن با توجه به روح و نور آن.
۲. روابط متکامل زن و مرد: ثبات در دین و ارتباط آن با زندگی زن و مرد.
۳. جمع‌ها و حاصل جمع‌ها: تجمع‌ها و آثار و آفات آنها.
۴. ضرورت بعثت: رسالت، زمینه، اهداف و روش کار رسول (ص).
۵. روزگار ستمگر و زمانه ناسپاس: شرح خطبه ۳۲ نهج البلاغه.
۶. انسان در دو فصل: روش تربیت اسلامی در دو دوره قبل و بعد از بلوغ. (سخنرانی در تالار وحدت، سال ۱۳۶۰).
۷. عمل، زمینه‌ها، انگیزه‌ها و آثار عمل: مروری بر خود، برنامه ریزی، زمینه‌ها و انگیزه‌ها.
۸. عمل، تمامیت عمل، استقامت: علل ناتمامی و ناکامی کارها، اتمام، استقامت و سلامت اعمال.
۹. عمل، آفات و موانع عمل: نقطه ضعف‌ها و آسیب‌ها، نظارت‌ها و بحران‌های عمل.
۱۰. مشکلات حکومت دینی: مشکلات حکومت دینی در فرض انحراف‌ها و بدعت‌ها از دیدگاه امام علی (ع) در نهج البلاغه، شرح دعا‌های روزانه حضرت زهرا و شرح خطبه آن حضرت در مسجد مدینه، بیانات اباعبدالله (ع) در مسیر مدینه تا کربلا.
۱۱. عصر انتظار: سرّ احتیاج به خدا و اضطرار به حجت در نگاه انسان امروز.
۱۲. وداع صفایی: مراسم تشییع و تدفین استاد.

آثار دیگر نویسندگان

۱. علی و جاری حکمت (جلد ۱ و ۲): هرکدام دربرگیرنده شرحی بر چهل حکمت از نهج البلاغه، به قلم سید عبدالمجید فلسفیان.
۲. علی و استمرار انسان: شرحی بر نامه ۳۱ نهج البلاغه، به قلم سید عبدالمجید فلسفیان.
۳. انسان جاری: (حدیث رویش و بالندگی انسان)، به قلم سید مسعود پور سید آقای.
۴. دین و نظام سازی: (در اندیشه استاد علی صفایی حائری)، به قلم سید مسعود پور سید آقای.
۵. مشهور آسمان: مجموعه خاطراتی از زنده یاد علی صفایی، به کوشش عزیز الله حیدری.
۶. اندیشه‌های پنهان: (رویکرد سیستمی به حیات معنوی انسان)، به قلم علاءالدین اسکندری.
۷. رد پای نور: خاطراتی از زنده یاد علی صفایی، به روایت سید عبدالرضا هاشمی ارسنجانی.
۸. رندان بلاکش: مقایسه و تطبیق عرفان حافظ و علی صفایی حائری، به قلم سید مجید سلیمان پناه.
۹. علم و دین: جهت یابی علوم از وحی، به ضمیمه بحثی در رابطه با تجربه دینی. (متن دو سخنرانی دکتر رضا حاجی ابراهیم در سالگرد استاد صفایی).
۱۰. بینش‌های قرآنی: برداشت‌های استاد صفایی از قرآن، به قلم سید عبدالمجید فلسفیان.
۱۱. تا چشمه صاف: نگرشی بر مکتب تفسیری استاد صفایی، به قلم سید عبدالمجید فلسفیان.

نشانی پستی مؤسسه تحقیقاتی - فرهنگ‌ی لیلۃ القدر

قم: خیابان طالقانی (نرسیده به سه راه بازار) / کوچه ۸۷ / کوچه شهید

حبیبی (شماره ۱۳) / پلاک ۱۹ - صندوق پستی: ۳۸۴ - ۳۷۱۸۵

تلفن‌های مرکز پخش:

۰۲۵۱ - ۷۷۱۲۳۲۸

۰۹۱۲۷۴۶۱۰۲۲

نمابر: ۰۲۵۱ - ۷۷۱۷۳۷۸

WEBSITE: www.einsad.ir

EMAIL: info@einsad.ir

انتشارات لیلۃ القدر در سراسر کشور نماینده فعال می‌پذیرد